

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК
17. мај 2023. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС”, 9/2010) и чланова 150. ст. 1, 190. ст. 1 Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕПОРУКУ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ХИТНИМ МЕРАМА У ПРОСВЕТНОМ СИСТЕМУ**, с предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Бошко Обрадовић

Мр Иван Костић

Милован Јаковљевић

Проф. др Тамара Миленковић
Керковић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ

Узимајући у обзир чињеницу да се у београдској основној школи догодио до сада невиђен злочин,

Сматрајући да је неопходно да Влада Републике Србије и ресорно Министарство просвете донесу хитне мере којима би почеле суштинске реформе просветног система,

Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној ..... 2023. године,
доноси

ПРЕПОРУКУ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ХИТНИМ МЕРАМА У ПРОСВЕТНОМ СИСТЕМУ

Народна скупштина изражава став да Влада Републике Србије треба хитно да промени просветну политику следећим мерама:

1. почетак процеса враћања угледа и достојанства наставницима и професији заједничком планском акцијом свих надлежних државних институција, пре свега Министарства просвете, Националног просветног савета, просветних завода, затим политичке елите, културних посленика, САНУ, медија...;
2. почетак широке медијске акције презентовања позитивних примера из школског живота која ће за резултат имати пораст угледа школа и наставника;
3. почетак широке друштвене акције усмерене на популарисање знања као основне вредности и највећег капитала у животу, самим тим и школе у којој се стичу знања;
4. ребаланс буџета Републике Србије и обезбеђивање већих материјалних средстава за плате запослених у просветном систему;
5. појачана планска едукација родитеља о проблемима са којима се сусрећу деца у школском узрасту са апелом на активнију сарадњу у решавању проблема недисциплине у школама;
6. појачана планска васпитна едукација ученика на часовима одељенске заједнице и у оквиру ваннаставних активности (културне, спортске, еколошке, активности у природи, помоћ старима и немоћнима...);
7. појачан рад педагошко-психолошке службе у сарадњи са Центром за социјални рад; запослење већег броја стручних лица из области педагогије и психологије, у складу са реалним потребама школа;
8. појачане активности на превенцији болести зависности код деце и младих (алкохол, цигарете, дрога, коцкање)
9. осетно смањење административних обавеза наставника и преусмеравање пажње на васпитни рад;
10. поједностављивање изрицања васпитно-дисциплинских мера;
11. образовање стручне надстраначке комисије за припрему суштинских измена и допуна постојећих просветних закона, на бази широког друштвеног консензуса.

Ову препоруку објавити у Службеном гласнику Републике Србије.

У Београду, _____ 2023. године

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

Уставни основ за доношење ове препоруке садржан је у члану 99. став 1. тачка 7. и став 3. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина Републике Србије доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије и да врши и друге послове одређене Уставом и законом, као и у члану 8. став 1. Закона о Народној скупштини (Сл. гласник РС, број 9/10), којим је прописано да Народна скупштина доноси и препоруке.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

Либерализацијом друштва у последњих неколико деценија, појавом многих антивредности и њиховим свесним форсирањем, улога школе је маргинализована, а статус наставника, који су најодговорнији за правилно одвијање образовно-васпитног процеса, постао је непримерен друштвеном значају школства. Наставници, иако су најобразованији део друштва и обављају изузетно одговорну друштвену делатност, данас су људски и материјално понижени. Унижавање професије обавља се здруженом кампањом политичких субјеката, медија и надлежних институција, често неоснованим оптужбама да су професори некомпетентни и да су им зараде оптерећење за буџет. Наставници, најмање својом кривицом, више нису ауторитети за ученике, родитеље и ширу јавност. У ери демократије и слободе говора, када су сви „позвани“ да кажу мишљење о било чему, често и о ономе у шта се нимало не разумеју, реч наставника постала је само један од гласова који пролази незапажено, јер нема већину у великом броју мишљења некомпетентних. Не само да њихова реч нема значај ван просветног система, већ је она маргинализована и у оквиру самог система у коме су наставници главни стуб. Повратак угледа наставника је први услов напретка нашег просветног система.

Просветна стварност је у знаку повећања права ученика и истовременог смањења њихових обавеза. Уместо да права проистичу из обавезе, потенцирају се права, док се обавезе из дана у дан сужавају. Последица тога је смањење квалитета наставе, недостатак опште културе ученика, и што је најбитније, недовољно васпитно утемељење омладине. Посебан проблем у школама је недисциплина ученика, од вршења вербалног и физичког насиља према другим ученицима, преко непоштовања наставног процеса и ометања наставе, до вршења насиља над наставницима. Новом васпитном политиком и појачаним васпитним деловањем медија, са чиме треба да се започне одмах, а што је садржано у овим препорукама, могуће

је да се ниво дисциплине у школама подигне. Безбедносност школа може знатно да се поправи ако постоји политичка воља да се друштво оштро обрачуна са криминалом, у који спада и малолетнички криминал и криминал који има за циљ наношење штете малолетницима (дистрибуција наркотика у кругу школа и сл.).

Пре свега, у друштву, а посебно на медијима, мора да се промени слика пожељног понашања и морала. Поимање света и живота и начин понашања дела нашег народа одавно је удаљен од правог схватања морала. Искривљени животни узор се од стране старијих преносе на младе генерације што озбиљно утиче на њихов однос према школи, знању, ауторитетима. Без свеукупне моралне обнове не могу да се постигну велики резултати у реформи просвете. На том пољу требало би да раде институције које имају искуство, од државних до религијских. Активном државном политиком, популарисањем људи који су се остварили захваљујући знању, суштинском променом медијске политике могуће је да младом човеку поново знање постане животни приоритет. Најбитнији корак на путу ка томе је много веће коришћење медија, пре свега јавног сервиса, који би морао да ствара много више емисија са едукативним садржајима, али и увођење рестриктивних мера за оне медије који промовишу кич, некултуру и неморал. Школе могу и саме много да учине на популарисању својих активности, путем интернета, школских часописа, фестивала науке... Посебну улогу има јачање породице као темеља друштва, без које није могуће направити искорак у поправљању моралне слике народа. Искуство показује да велики број проблема у понашању ученика има корен у поремећеним породичним односима. Родитељи су битан чинилац у образовно-васпитном процесу. Они морају активно да учествују у подизању угледа наставника и школе као институције. Требало би да се ради на јачању поверења између родитеља и наставника и на њиховој интензивнијој сарадњи. Бољим спровођењем закона требало би онемогућити било какав притисак на наставнике од стране малог броја несавесних родитеља.

У школама је присутна и преоптерећеност наставника различитим административним обавезама, које се неретко постављају једнако важне као и сам наставни процес. Смањењем тих обавеза добило би се време за појачан васпитни рад, посебно у области опште културе. Материјални положај наставника је несразмеран значају ове професије. И поред тога што је друштво сиромашно, потребно је веће издвајање за обезбеђивање пристојног живота онима који су позвани да својим образовањем праве цивилизацијски напредак у друштву. Нажалост, у нашем друштву знање одавно нема одговарајућу вредност. А без знања је немогуће да се обавља било који посао. Знање је основа за функционисање и напредовање друштва, и зато друштво мора да се постара да они који га преносе буду за то и адекватно плаћени. Битан је још један аргумент: они који брину о другима, морају и сами да буду збринуте. Наставници не воде рачуна само о својим породицама, већ о широј друштвеној заједници. Бриге њихових ученика су и њихове бриге. Они су ти који делимично преузимају улогу родитеља тамо где постоје проблеми у породици. Често наставници представљају једини ослонац за ученике који живе у растуреним породицама или у тешким материјалним околностима. Они тако нису више само извор знања, већ и помоћ, утеха и често једина нада, јер социјалне службе које би требало да се баве овим проблемом, немају довољно капацитета. Ако се са ове позиције сагледа улога наставника, онда је јасно да друштво мора много више да цени и вреднује такве напоре.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

За спровођење ове препоруке обезбедиће се средства из буџета Републике Србије.